

Sygn. akt I ACa 1388/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ryszard Marchwicki

Sędziowie: SA Jan Futro (spr.),

SO Marcin Radwan

Protokolant: st. sekr. sąd. Izabela Kyc

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa G. S., M. S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 września 2017 r.

sygn. akt XII C 70/15

1. oddała obie apelacje;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie 2.146,80 zł tytułem zwrotu kosztów części kosztów postępowania apelacyjnego.

Marcin Radwan Ryszard Marchwicki Jan Futro

IA Ca 1388/17

UZASADNIENIE

Powodowie G. S. i M. S. w pozwie wniesionym 14 stycznia 2015 r, skierowanym przeciwko (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wnieśli o zasądzenie od pozwanego kwoty 76 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 31 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości powodów (60 000 zł) oraz tytułem nakładów koniecznych na przywrócenie właściwego klimatu akustycznego w nieruchomości (16 000 zł) oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu twierdzili, że dochodzą zapłaty odszkodowania za szkodę wywołaną działalnością lotniska P. - Ł. w P. tj. hałasem emitowanym przez lotnisko, a także faktem wprowadzenia wokół lotniska obszaru ograniczonego użytkowania.

W piśmie procesowym z dnia 9 czerwca 2017 r. powodowie rozszerzyli powództwo o kwotę 45 281,28 zł, domagając się zasądzenia od pozwanego łącznie kwoty 121 281,28 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2014 r, do dnia zapłaty, w tym:

- kwoty 19 568,28zł tytułem nakładów akustycznych,
- kwoty 101 713 zł tytułem spadku wartości nieruchomości.

Wyrokiem z dnia 29 września 2017 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na solidarnie rzecz powodów kwotę 121 281,28 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot i dat w wyroku wskazanych a w pozostałej części powództwo oddalił.

Orzekając o kosztach postępowania nakazał ściągnąć od na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) od pozwanego kwotę 3013,89 zł. oraz zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 14 017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Jako podstawy rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał następujące ustalenia.

W P. zlokalizowane jest lotnisko P. - Ł., które pozostaje własnością (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.. Lotnisko to powstało przed I wojną światową i jest najstarszym lotniskiem w Polsce. W okresie transformacji ustrojowej przystąpiono do modernizacji lotniska. W 1997 r. utworzono pozwaną spółkę. Pozwany przystąpił do modernizacji lotniska i w 2001 r, oddała do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nowoczesną płytę postojową. Od 2008 r, lotnisko jest przystosowane do obsługi ruchu lotniczego w strefie S..

W kilku ostatnich latach wzrosło zapotrzebowanie na usługi lotnicze obsługiwane przez (...). W 2000 r. z portu skorzystało 227 847 pasażerów i zanotowano wówczas 13 225 operacji lotniczych, natomiast w 2008 r. liczba pasażerów wyniosła już 1 274.679 przy 23 609 operacjach lotniczych. W 2012 r. liczby te wynosiły odpowiednio 1 594.929 i 25 256

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Uchwałą został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...)

1

Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $L_{AeqD} = 55$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $L_{AeqN} = 45$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $L_{AeqD} = 50$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4)

izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $L_{AeqN} = 40$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $L_{AeqD} = 60$ dB oraz dla nocy $L_{AeqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $L_{AeqD} = 55$ dB oraz dla nocy $L_{AeqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych

z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska. W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Wskazano również, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej. Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Powodowie są współwłaścicielami na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym przy ul. (...) w P., działka nr (...), o pow. 641 m², dla której Sąd (...) w P. prowadzi księgę wieczystą o numerze KW (...). Powodowie nabyli prawo własności nieruchomości w 2009r.

Na nieruchomości powodów posadowiony jest budynek mieszkalny, jednorodzinny, o jednej kondygnacji naziemnej z poddaszem użytkowym, w zabudowie bliźniaczej, niepodpiwniczony, o powierzchni użytkowej 218,69 m².

Działka powodów ma kształt regularny, prostokątny, jest uzbrojona w prąd, gaz, kanalizację i wodę. Budynek posiada instalacje wewnętrzne elektryczną, gazową i hydrauliczną, a także ogrzewanie gazowe centralne i wentylację grawitacyjną oraz alarm. Nieruchomość posiada urządzony dojazd, o nawierzchni z kostki betonowej, z oświetleniem i chodnikiem. Jest ogrodzona, a teren jest przeciętnie zagospodarowany zielenią i częściowo utwardzony. Budynek mieszkalny wybudowany w 2009 r. w technologii tradycyjnej, został wykonany w dobrym standardzie materiałów i robot wykończeniowych, a jego stan techniczny jest dobry.

2

Nieruchomość powodów wchodzi w skład osiedla budynków jednorodzinnych z towarzyszącą infrastrukturą. W najbliższym otoczeniu znajdują się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny zielone, nieco dalej tereny z zabudową usługowo- przemysłową. W promieniu około 1 km znajdują się placówki oświaty, punkty usługowo-handlowe oraz publiczna komunikacja autobusowa.

Stan taki istniał w dniu 28 lutego 2012 r,

W dniu 28 lutego 2012 r. na obszarze, na którym położona jest nieruchomość powodów obowiązywało Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego dla Gminy T. uchwalone uchwałą nr (...) Rady Gminy T. z dnia 21 czerwca 2011 r., zgodnie z którym działka powodów znalazła się na terenie oznaczonym jako (...)tereny zabudowy mieszkaniowej o dużej intensywności.

Z dniem 28 lutego 2012 r. nieruchomość powodów znalazła się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł..

Wartość nieruchomości zabudowanej powodów w związku z funkcjonowaniem lotniska i w związku z wprowadzeniem uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...) obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P. uległa zmniejszeniu o 101 713 zł.

Budynek powodów położony przy ul (...) w P. wymaga nakładów dla zapewnienia mu odpowiedniego klimatu akustycznego, zgodnie z normą akustyczną (...) (...) w postaci wymiany okien oraz zainstalowania nawiewników ściennych akustycznych i okapu z wkładką akustyczną, o łącznej wartości 19 568,28 zł brutto.

Pismem z dnia 28 stycznia 2014 r. powodowie zgłosili pozwanemu szkodę wezwali go do podjęcia negocjacji w sprawie zapłaty na ich rzecz odszkodowania w kwocie 250 000 zł. Pismo powyższe zostało doręczone pozwanemu dnia 31 stycznia 2014 r. W piśmie z dnia 7 stycznia 2013 r. pozwany odmówił wypłaty żądanych przez powodów kwoty, proponując rozpoczęcie procedury concyliacyjnej,

W tak ustalonym stanie faktycznym po dokonaniu oceny dowodów Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę uwzględnienia powództwa stanowią przepisy art. 129-136 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., nr 25, poz. 150 ze zm., zwanej dalej u.p.o.ś.)

Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie istnieje związek przyczynowy pomiędzy utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania i ograniczeniami powodów w korzystaniu z jej nieruchomości (i w związku z korzystaniem z niej - ze środowiska), wynikających z hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska Ł., a szkodą powodów w postaci zmniejszenia wartości nieruchomości.

Na konieczność zapewnienia właściwych warunków akustycznych budynków wskazują wymagania wskazane w załączniku nr 3 rozporządzenia. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Wysokość tej szkody - nakładów koniecznych na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach budynku została wykazana poprzez opinię biegłego sądowego.

3

Sąd uznał, że zasadnym jest zasądzenie na podstawie art. 455 oraz art. 481 § 2 k.c. odsetek ustawowych:

- od kwoty 60 000 zł od dnia następującego po dniu, na który określono wartość nieruchomości powodów w opinii biegłego na okoliczność określenia ubytku wartości prawa własności nieruchomości, to jest od dnia 6 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 47 713 zł od dnia rozszerzenia powództwa, to jest od dnia 13 czerwca 2017r.,

- od kwoty 16 000 zł od dnia następnego po dniu wydania opinii na okoliczność wysokości nakładów akustycznych, to jest od dnia 9 lutego 2017 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 3 568,28 zł od dnia rozszerzenia powództwa, to jest od dnia 13 czerwca 2017r.,

W ocenie Sądu, od momentu wydania opinii może być bowiem mowa o sprecyzowaniu roszczenia przez powodów w dostateczny sposób. Fakt iż, powodowie już w wezwaniu do zapłaty ze stycznia 2014 r. zgłosili swoje roszczenie pozwanemu, nie uzasadnia dochodzenia przez niego odsetek od daty wniesienia powództw w niniejszej sprawie. W tym czasie wysokość odszkodowania, którego mogli domagać się powodowie od pozwanego nie była znana. Co więcej, nadal nie jest znana wysokość odszkodowania z dnia wezwania.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu - wskazując, co się na nie składa - Sąd Okręgowy powołał przepisy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, art. 98 k.p.c. w zw. z § 7 pkt 6 oraz z § 6 pkt 7i § 12 ust 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Od wyroku tego apelację wniosły obie strony.

Powodowie zaskarżając go w części, w jakiej oddalono powództwo zarzucili zaskarżonemu wyrokowi:

a) rażące naruszenie art. 455 k.c. i 481 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że odsetki mają charakter waloryzacyjny, a nie kompensacyjny i dyscyplinujący;

b) rażące naruszenie art. 455 k.c. i 481 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie i zasądzenie odsetek ustawowych od daty doręczenia opinii, a nie od daty zgłoszenia roszczeń stronie pozwanej, w szczególności wobec znajomości przez pozwaną zasad metodologicznych wyliczania szkód związanych ze spadkiem wartości nieruchomości i wobec nie podjęcia przez pozwaną z nikim rozmów w celu zaspokojenia roszczeń z tytułu ubytku wartości nieruchomości;

c) rażące naruszenie art. 455 k.c. i 481 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie i nie zbadanie czy w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności przemawiające za przyjęciem innej daty zasądzenia odsetek, aniżeli data doręczenia opinii biegłego;

d) rażące naruszenie art. 363 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że ustalenie odszkodowania zgodnie z normą prawną wyrażoną w ww. przepisie wyłącza zasądzenie odsetek od daty wcześniejszej niż data doręczenia opinii;

e) rażące naruszenie art. 363 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wyłącza on zastosowanie art. 455 i 481 § 1 k.c.;

f) rażące naruszenie art. 363 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i brak zbadania przez Sąd czy w okresie trwania postępowania dochodziło do istotnej

zmiany siły nabywczej pieniądza, zmiany wysokości odsetek ustawowych i czy ustalone w wyroku odszkodowanie jest wyższe niż odszkodowanie pierwotnie zgłoszone w pozwie i wartości odsetek wyliczonych od daty opinii biegłych;

4

g) rażące naruszenie przez Sąd art. 31 ust. 3, art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji RP - poprzez „zwolnienie” pozwanej z obowiązku naprawienia szkody w pełnej wysokości, naruszenie zasady równości stron, rażące naruszenie prawa ochrony własności;

h) rażące naruszenie przez Sąd art. 1 Protokołu Nr (...) do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności - poprzez „zwolnienie” pozwanej z obowiązku naprawienia szkody w pełnej wysokości, naruszenie zasady równości stron, rażące naruszenie prawa ochrony własności,

W konsekwencji wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów łącznie (wspólność majątkowa małżeńska) odsetek ustawowych w kwocie 29 874,63 zł, tj. dodatkowo:

a) od kwoty 60 000,00 zł od dnia 31.01.2014 r. do dnia 05.01.2016 r.;

b) od kwoty 41 713,00 zł od dnia 31.01.2014 r. do dnia 12.06.2017 r.;

c) od kwoty 16 000,00 zł od dnia 31.01.2014 r. do dnia 08.02.2017 r.;

d) od kwoty 3 568,28 zł od dnia 31.01.2014 r. do dnia 12.06.2017 r.

Nadto wnieśli o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany zaskarżył wyrok w części, w jakiej uwzględniono powództwo i orzeczono o kosztach procesu zarzucając zaskarżonemu wyrokowi:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. § 8 pkt. 2 uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 roku (dalej jako: Uchwała) poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że w strefie wewnętrznej ograniczonego obszaru użytkowania

ustawionego dla (...) w P. zostały ustanowione ograniczenia w użytkowaniu nieruchomości przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową;

2. art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (dalej jako u.p.o.ś.) przez błędną jego wykładnię, a co za tym idzie błędne zastosowanie przepisu poprzez przyjęcie, że:

a) w wyniku ustanowienia Uchwałą obszaru ograniczonego użytkowania dla L. P. - Ł. doszło do ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości powodów, podczas gdy Uchwała nie przewiduje żadnych ograniczeń w sposobie korzystania z nieruchomości mieszkalnych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania;

b) spadek wartości nieruchomości powodów pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z wejściem w życie Uchwały, podczas gdy takiego związku brak, skoro oddziaływanie na ich nieruchomość występowało wcześniej, a Uchwała nie przewiduje żadnych ograniczeń w sposobie korzystania z nieruchomości w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania;

3. art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wskutek wprowadzenia Uchwałą obszaru ograniczonego użytkowania dla L. P. - Ł. doszło do zawężenia granic własności powodów i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właścicieli względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania;

5

4. art. 481 § 1 k.c. oraz 363 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i wskutek czego, błędne przyjęcie, że odsetki od zasądzonej kwoty powinny być liczone - w przypadku opinii biegłych - odpowiednio od dnia następującego po dniu, na który określono wartość nieruchomości powodów w opinii biegłego (tj. od dnia 6 stycznia 2016 roku) oraz od dnia następnego po dniu wydania opinii na okoliczność wysokości nakładów akustycznych (tj. od dnia 9 lutego 2017 roku), tymczasem odsetki powinny zostać naliczone od dnia wyroku.

II. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

1. art. 236 k.p.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i uczynienie podstawą wyroku opinii biegłego R. D., która nie odpowiada na pytanie postawione w tezie dowodowej przez Sąd I instancji i stanowi jej bezprawną i arbitralną modyfikację prowadząc tym samym do założenia w opinii a priori, że w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania (dalej: o.o.u.) doszło do utraty wartości nieruchomości powodów/ podczas gdy opinia biegłego miała dopiero wykazać czy do takiego spadku w ogóle doszło i co było jego przyczyną - co w konsekwencji miało istotny wpływ na wynik sprawy - bowiem biegły przygotował opinię pod z góry założoną tezę o utracie wartości rynkowej nieruchomości powodów;

2. art. 227 k.p.c. poprzez:

a) wydanie przez Sąd pierwszej instancji wyroku z pominięciem zgłoszonych przez pozwanego środków dowodowych; w postaci dowodu z opinii innego biegłego, którego przeprowadzenie w obliczu błędów metodologicznych opinii biegłego sądowego R. D. należy uznać za uzasadnione, co potwierdza najnowszy wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, I Wydziału Cywilnego z dnia 17 października 2017 roku, sygn. akt I ACa 456/17 w analogicznej sprawie dotyczącej o.o.u. wokół lotniska P. Ł., w którym Sąd II Instancji uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania z uwagi na wadliwość opinii biegłego R. D.:

b) nieprzeprowadzenie zgłoszonych przez stronę pozwaną dowodów z opinii

dr K. S. a także J. K. oraz I. F., które wyraźnie wskazywały na błędy w przyjętej przez biegłego sądowego R. D. metodologii pracy;

c) pominięcie dowodu z pisma Przewodniczącego Sejmiku Województwa (...), którego przeprowadzenie, w obliczu błędów w konstrukcji modelu spadku wartości nieruchomości biegłego R. D., należy uznać za uzasadnione;

3. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd granic swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, schematyczną i pobieżną ocenę materiału dowodowego, nierozważenie go w sposób wszechstronny, a w efekcie nieustalenie lub błędne ustalenie faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, a ujawniające się poprzez:

a) pominięcie faktu, że to operacje w porze nocnej determinują oddziaływanie akustyczne pozwanego, albowiem zasięg O.O.U. dostosowany jest do poziomu hałasu w porze nocnej, kiedy obowiązują zaostrzone normy,

6

b) pominięcie faktu, że przed wprowadzeniem O.O.U. liczba operacji lotniczych w porze nocnej była zdecydowanie wyższa aniżeli po prowadzeniu obszaru (20 operacji lotniczych w porze nocnej w latach 2009 - 2010, a wcześniej nawet do 26 operacji w nocy), podczas gdy obecnie wykonywanych jest 12 równoważnych operacji lotniczych w porze nocnej;

c) pominięcie faktu, że sąsiedztwo lotniska miało wpływ na wartość nieruchomości przed wprowadzeniem O.O.U.;

4. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na uznaniu przez Sąd obu opinii biegłego sądowego R. D. za jasne, rzeczowe oraz przejrzyste i uczynieniu ich podstawą ustalonego stanu faktycznego, podczas gdy opinie te nie uwzględniają istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy czynników, a także przyjmują za współczynniki wartości i parametry, które prowadzą do błędnej konstrukcji modelu różnicowania spadku wartości i dyskwalifikują wyniki uzyskiwane na jego podstawie, co czyni je nieprzydatnymi dla rozstrzygnięcia sprawy;

5. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyny, dla których Sąd I instancji odmówił wiarygodności mocy dowodowej dokumentów wskazanych przez pozwaną w odpowiedzi na pozew, co uniemożliwia poddanie wyroku kontroli instancyjnej;

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu od powodów i obciążenie ich kosztami należnymi Skarbowi Państwa oraz zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za drugą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w zaskarżonej części.

Nadto wniósł na zasadzie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego z zakresu szacowania wartości nieruchomości oraz akustyki w oparciu o prawidłową tezę na okoliczność czy w wyniku wprowadzenia o.o.u. doszło do spadku wartości nieruchomości powodów oraz czy został w ich budynku naruszony właściwy komfort akustyczny w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej, która to teza wypełnia założenia określone w art. 236 k.p.c.

Obie strony wniosły o oddalenie apelacji strony przeciwnej i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Odnosząc się do apelacji powodów stwierdzić należy, że nie zawarli oni w niej żadnych zarzutów naruszenia prawa procesowego. Jest to o tyle istotne, że Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów SN, której nadał moc zasady prawnej z dnia z 31 stycznia 2008 r. (sygn. akt III CZP 49/07- Biuletyn SN nr 1/2008) wskazał, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany

przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Zauważyć należy, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej

7

rozstrzygnięcia. Skuteczne, zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń, (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r II CKN 60/97 - OSNC 1997/9/128).

Tymczasem Sąd I instancji, co prawda ustalił, że pismem z dnia 28 stycznia 2014 r. powodowie zgłosili pozwanemu szkodę i wezwali go do podjęcia negocjacji w sprawie zapłaty na ich rzecz odszkodowania w kwocie 250 000 zł, ale też jednocześnie ustalił, że do dzisiaj nie jest znana wysokość odszkodowania z dnia wezwania.

W szeregu orzeczeń Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrażał pogląd, że za zasadę należy przyjąć, iż jeżeli powód dochodzi zapłaty określonej kwoty tytułem odszkodowania z odsetkami za opóźnienie od danego dnia, wcześniejszego niż dzień wyrokowania, i w toku postępowania okaże się, że kwota ta istotnie należała się powodowi od tego dnia, odsetki powinny być zasądzone zgodnie z żądaniem. Innymi słowy dochodzoną kwotę można uznać za należną powodowi we wskazanym dniu, gdy wyraża ona szkodę powoda według cen z tego dnia (np. wyrok z dnia 14 lutego 2018 r., I ACa 883/17). W niniejszym przypadku wobec niekwestionowanego ustalenia, że kwota ta jest nieznaną nie było podstaw do zasądzenia odsetek zgodnie z żądaniami pozwu i apelacji.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny apelację powodów na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił.

Odnosząc się do apelacji pozwanego należy wskazać, że i jego apelacja jest niezasadna.

Wobec postawienia w apelacji zarówno zarzutów naruszenia prawa materialnego jak i procesowego zauważyć trzeba, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Powyższe rodzi konieczność rozpoznania w pierwszym rzędzie zmierzających do zakwestionowania stanu faktycznego zarzutów naruszenia prawa procesowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r. II CKN 18/97 - OSNC 1997/8/112). Należy też mieć na względzie, że nawet stwierdzenie naruszenia prawa procesowego przez sąd I instancji, tylko wtedy ma znaczenie dla rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego, jeżeli miały one wpływ na wynik sprawy.

W szczególności nie znajduje podstaw zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. W judykaturze i piśmiennictwie zgodnie przyjęto, że sporządzenie uzasadnienia nie odpowiadającego wymaganiom, jakie stawia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., wyjątkowo może uzasadniać uwzględnienie apelacji. Ma to miejsce wówczas, gdy skutek uchybienia wymaganiom określającym zasady motywowania orzeczeń uzasadnienie nie poddaje się kontroli instancyjnej, w szczególności nie ma wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera takie braki, które ją uniemożliwiają. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia.

Nie znajduje podstaw także zarzut naruszenia art. 236 k.p.c. Wskazany przepis dotyczy postanowienia dowodowego. Apelacja nie odnosi się jednak do treści tego postanowienia a do opinii biegłego (...). Zauważyć też należy, że naruszenie tego przepisu postępowania poprzez wydanie wadliwego postanowienia dowodowego czy nawet przeprowadzenie dowodu bez wydania takiego postanowienia nie jest z reguły uchybieniem mogącym mieć wpływ na wynik sprawy, jeżeli okoliczności postępowania pozwalają na

8

przyjęcie w dostatecznie pewny sposób, że zebrany i rozpatrzony materiał dowodowy będący podstawą merytorycznego orzekania podlegał regułom kontrydiktoryjności procesu.

Zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. poprzez wydanie przez Sąd pierwszej instancji wyroku z pominięciem zgłoszonych przez pozwanego środków dowodowych a w szczególności dowodów z opinii dr K. S. a także (...) K. oraz (...) F. także nie jest zasadny.

Przede wszystkim wskazać należy, że Sąd meriti szczegółowo wskazał przyczyny, dla których nie wziął pod uwagę treści opinii prywatnych na które powołuje się pozwany. Pozwany do argumentów Sądu w ogóle się nie odnosi.

Nie zasługiwał także na uwzględnienie wniosek pozwanego o dopuszczenie na etapie postępowania apelacyjnego dowodu z pisma Przewodniczącego Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 marca 2015 r. Pismo to stanowi odpowiedź na zapytanie pozwanego z dnia 6 marca 2015 r. Pismo to stanowi jedynie interpretację uchwały w sprawie utworzenia o.o.u. a więc nie może być przydatne dla rozstrzygnięcia.

Odnosząc się do zarzutu art. 233 § 1 k.p.c. wskazać należy, że odnosi się on do oceny konkretnych dowodów a nie do faktów. Ustalenia faktyczne wywodzone są z materiału dowodowego.

Prawdą jest, że w decyzji (...) Dyrektora (...) z dnia 28 lutego 2011 r. ograniczono sumę operacji lotniczych w porze nocnej do 12, a więc zmniejszono ich ilość w stosunku do okresu uprzedniego. Jednocześnie jednak dopuszczono sumę operacji dziennych do 120, a więc w ilości znacznie większej od okresu uprzedniego, a jeżeli chodzi o operacje nocne zalecono wykonywanie ich w 75% akurat od strony P.. Z decyzji wynika, że w zakresie ustalenia ilości operacji lotniczych na sumę 132 w porze nocnej i dziennej kierowano się dążeniem do zrównoważenia zasięgu hałasu w porze nocnej z zasięgiem hałasu w porze dziennej, tale aby poza wyznaczonymi granicami obszaru zostały zachowane akustyczne standardy jakości środowiska. Okoliczność, że granice obszaru ograniczonego użytkowania są dla operacji nocnych i dziennych tożsame, w żaden sposób nie podważa ustaleń Sądu co do pogorszenia się warunków korzystania z położonej, w o.o.u. nieruchomości mających także wpływ na jej wartość. Podobnie okoliczność, że natężenie hałasu jednostkowej operacji lotniczej jest w swym zasięgu takie samo w porze nocnej jak w dziennej, nie zmienia faktu występowania w porze dziennej nieporównywalnie większej ilości zdarzeń wywołujących hałas o takim ponadnormatywnym natężeniu. Z tej przyczyny chybione są wywody skarżącego, według których biegły miałby ignorować w swojej opinii znaczenie hałasu wywoływanego operacjami lotniczymi w porze dziennej dla wartości rynkowej nieruchomości. Nie ma żadnych przekonujących racji dla wybiórczego traktowania skutków utworzenia o.o.u. i ograniczania ich oceny do operacji w porze nocnej.

Zarzut naruszenia tego przepisu odnoszący się do oceny dowodu z opinii biegłego (...) także nie znajduje podstaw. Opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżniają pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Specyfika oceny tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej.

9

Sąd Okręgowy dokonał takiej oceny dowodu. Wskazał także, że biegły wyjaśniał zarówno metodologię sporządzania opinii jak i okoliczności, jakie brał pod uwagę przy sporządzaniu opinii. Po tych wyjaśnieniach na rozprawie dnia 27 września 2017 r. pełnomocnik pozwanego cofnął wniosek o przesłuchanie biegłego (...).

Można zauważyć także, że przywoływana przez apelującego B. H. przyjmuje utratę wartości nieruchomości położonej w o.o.u. na 6 % bez uwzględnienia stref i konieczności adaptacji budynków.

Ubocznie już tylko zauważyć można, że w przywoływanym przez pozwanego przypadku, przyczyną uchylecia wyroku Sądu Okręgowego nie była wadliwość opinii biegłego ale wadliwe i bezkrytyczne mimo zarzutów strony przyjęcie jej przez Sąd Okręgowy.

Zauważyć w tym miejscu należy, że aczkolwiek pozwany domaga się powołania także innego biegłego akustyka, to do opinii biegłego J. W. w ogóle się w apelacji nie odniósł.

Wobec nietrafności zarzutu natury procesowej ustalony w sprawie stan faktyczny stanowi podstawę oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Nie znajduje podstaw zarzut naruszenia postanowień uchwały. Zgodnie z tą uchwałą w strefie wewnętrznej m. in.:

- a) zabrania się budowy budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytom dzieci i młodzieży, d) dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej, pod warunkiem zapewnienia właściwego komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej.

Nie znajduje także podstaw zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. w zw. art. 361 § 1 k.c., czy art. 140 k.c. w zw, z art. 144 k.c. - poprzez ich błędną wykładnię.

W art. 129 - 136 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672) ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści (cuius damnum eius periculum). Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

Z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. wynika, iż szkodą jest także zmniejszenie wartości nieruchomości, co koresponduje z pojęciem straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., przez którą rozumie się między innymi zmniejszenie aktywów. Obniżenie wartości nieruchomości stanowi przy tym wymierną stratę, niezależnie od tego czy właściciel ją zbył, czy też nie zamierza podjąć w tym kierunku żadnych działań, nieruchomość jest bowiem dobrem o charakterze inwestycyjnym.

Według art. 129 ust 2 u.p.o.ś. właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę (w tym zmniejszenie wartości nieruchomości) „w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości”, przy czym ograniczeniem tym jest także ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania.

W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących

10

ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania immisji (hałasu)

przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Inaczej mówiąc, szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje (np. hałas). Nie jest uprawniona dostrzegalna w piśmiennictwie

i orzecznictwie tendencja do wąskiego ujmowania odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09. LEX nr 578138). W wyroku z dnia 14 czerwca 2017 r., II CSK 602/16 (nie publ.). Sąd Najwyższy stwierdził, że z brzmienia przepisu art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. wynika, że odszkodowanie należy się „w związku z ograniczeniem korzystania z nieruchomości”, a nie w związku z utratą możliwości dochodzenia roszczenia o zaprzestanie negatywnego oddziaływania na nieruchomość. Ograniczeniem tym jest już samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania, gdyż powoduje ono obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych w treści aktu o utworzeniu o.o.u. Sąd Najwyższy również w wyroku z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 113/16, nie publ., przesądził, że sam fakt, iż nieruchomość znajduje się na obszarze objętym strefą ograniczonego użytkowania ustanowioną uchwałą właściwego sejmiku, ma wpływ na obniżenie wartości nieruchomości i stanowi podstawę do dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. Pogląd ten można już obecnie uznać w orzecznictwie za utrwalony.

Jak już nadmieniono przy rozpoznawaniu apelacji powodów dłużnik obowiązany do zapłaty odszkodowania pieniężnego popada w opóźnienie, jeżeli nie zapłaci odszkodowania w terminie płatności, Z reguły odszkodowanie pieniężne jest płatne niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela (art. 455 in fine k.c.). Zgodnie przy tym z art. 455 k.c. świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania,

W przypadku nieotrzymania odszkodowania pieniężnego w terminie płatności wierzyciel może żądać od dłużnika, zgodnie z art. 481 § 1 k.c., zapłaty odsetek za opóźnienie liczonych od upływu tego terminu. Przewidziana bowiem w art. 363 § 2 k.c. zasada nie wyłącza ustalenia w danym wypadku odszkodowania według cen z daty, w której powinno ono być spełnione, i zasądzenia go z odsetkami od tej daty. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 r. II CKN 725/98 - OSNC 2000/9/158,

W wyroku z dnia 8 lutego 2012 r., sygn. sprawy V CSK57/11 (Lex 1147804) Sąd Najwyższy stwierdził, że odsetki od zasądzonej kwoty odszkodowania należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania. W dacie zgłoszenia roszczenia obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego zgodnie z art. 455 k.c., staje się wymagalny. Rozmiar szkody, a tym samym wysokość zgłoszonego żądania podlega weryfikacji w toku procesu, nie zmienia to jednak faktu, że chodzi o weryfikację roszczenia wymagalnego już w dacie zgłoszenia, a nie dopiero w dacie sprecyzowania kwoty i przedstawienia dowodów. Jeżeli po weryfikacji okaże się, że ustalona kwota odszkodowania

11

nie przekracza wysokości kwoty żądanej już wcześniej, nie ma przeszkód do zasądzenia odsetek od tej wcześniejszej daty.

Wskazać także można, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 listopada 2016 roku wydanym w sprawie III CSK 342/15,(L. (...) (...)) wyraził pogląd, że w wypadku kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust. 1 i 3 u.p.o.ś., zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia - w zakresie kwot nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione - wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Wierzyciel nie ma obowiązku wykazywania szkody poniesionej w wyniku nieterminowej zapłaty, ani udawadniania, że w chwili otrzymania wezwania dłużnik dysponował wiedzą niezbędną do oszacowania wielkości roszczenia. To na dłużniku bowiem ciąży obowiązek dowodzenia, że w tym wypadku występują szczególne okoliczności podważające powstanie stanu wymagalności roszczenia w chwili wezwania do zapłaty.

W ocenie Sądu Apelacyjnego pozwany w sprawie tego rodzaju okoliczności nie wykazał.

Charakter zresztą roszczenia powodów i powszechność analogicznych roszczeń innych osób, których nieruchomości położone były w tej samej strefie obszaru ograniczonego użytkowania, w połączeniu z już wcześniej rozpatrywanymi przez sądy powództwami dotyczącymi tożsamyh roszczeń związanych z utworzeniem obszarów ograniczonego

użytkowania wokół innych polskich lotnisk, umożliwiło pozwanemu także oszacowanie z dość dużą dokładnością wielkości wchodzącego w grę odszkodowania.

Wyrok zasądający odszkodowanie nie ma zresztą charakteru konstytutywnego.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 wyroku orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego zgodnie z treścią przepisu art.100 k.p.c.

Aczkolwiek w orzecznictwie przyjmuje się, że w przypadku oddalenia apelacji obu stron koszty powinny być zniesione to stanowisko takie nie znajduje podstaw w przypadku istotnych różnic w wartościach zaskarżenia obu apelacji.

W niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia w przypadku powodów wyniosła 29 875 zł a w przypadku pozwanego 121 282 zł. Łączna wartość przedmiotów zaskarżenia 15 1157 zł

Powód poniósł koszty opłaty od apelacji w wysokości 1 494 zł a pozwany 6 065 zł.

Koszty zastępstwa procesowego należało ustalić według wyższej wartości zaskarżenia tj. w przypadku powodów na 4 050 zł zgodnie z zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r, w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 ze zm.) a w przypadku pozwanego z uwagi na wystąpienie w postępowaniu apelacyjnym nowego pełnomocnika i koszty opłaty skarbowej 5 417 zł.

Powodowie zatem ponieśli koszty w wysokości 5 554 zł a pozwany w wysokości 11 482 zł a łączne koszty procesu należało ustalić na 17 036 zł

Powodowie wygrywają w ok. 80 % a więc powinni ponieść 20 % kosztów tj. (...),(...) a skoro ponieśli koszty wysokości 5 554 zł winni otrzymać ich zwrot w wysokości 2 146,80 zł.

Marcin Radwan Ryszard Marchwicki Jan Futro